

INNLEGG I STORTINGSDEBATTEN OM REVIDERT NASJONAL-
BUDSJETT/REVIDERT LANGTIDSPROGRAM

Herr President,

Den tverrpolitiske enighet om mange av hovedmålene i norsk politikk kommer bl.a. til uttrykk ved at Regjeringen ikke har funnet det riktig eller nødvendig å utarbeide et helt nytt langtidsprogram for inneværende periode. Isteden har vi foretatt en nødvendig revisjon og oppfølging av den forrige regjeringens dokument.

Under dette arbeidet har vi måttet ta utgangspunkt i den alvorlige forverring av Norges økonomiske situasjon siden langtidsprogrammet ble fremlagt ifjor vår. Vi er nødt til å trekke konsekvensene av dramatisk reduserte anslag for oljeinntektene, ytterligere svekkelse av konkurranseevnen og enda meget dårligere avsetningsforhold for norske varer enn den forrige regjeringen regnet med i sitt program.

Målsettingen med denne omleggingen av den økonomiske politikken er først og fremst å bedre våre muligheter til å sikre sysselsettingen og velferdssamfunnet også på lengre sikt, på tross av de større vanskeligheter som man nå må se i øynene. Vi møter agitasjon om at Regjeringens opplegg vil skape et hardere samfunn, medføre økt arbeidsløshet eller svekke velferdssamfunnet og den sosiale profil. Men det er jo nettopp det motsatte som er hensikten. Vi må begrense veksten i offentlige utgifter,

og stimulere veksten i annen produksjon gjennom skattelettelser og andre tiltak, for å unngå slike alvorlige problemer.

Regjeringen har aldri ment at det er svikten i oljeinntekten alene, men denne svikten sammen med andre alvorlige økonomiske utviklingstrekk, som er årsaken til at eldre planer og programmer nå må revideres. Riktignok tilsier usikkerheten omkring pris- og produksjonsutviklingen for olje at statens inntekter kan bli større enn de forholdsvis lave tall vi i dag regner med. Men vi har heller ingen garanti mot at oljeinntektene i årene framover kan bli enda mindre i forhold til anslagene! Og det er nettopp denne usikkerheten som tilsier at vi må redusere landets avhengighet av oljeøkonomien, ved å styrke annen produksjon. Danmarks utvikling - under sosialistisk regjering - er et advarende eksempel på "hvorledes uvilje mot nødvendig begrensning av utgiftene kan føre til så sterk inflasjon at man etter hvert får massearbeidsløshet og astronomisk gjeld.

Jeg er glad for den brede tilslutning til en stram finanspolitikk i finanskomiteens innstilling. Nå ser det unektelig ut til å være en tendens til at Stortinget vedtar større utgifter enn en mindretallsregjering foreslår. Årsakene til dette skal jeg ikke prøve å utdype nå. Dog vil jeg hevde at dette ikke skyldes at forslagene fra Regjeringen er for lave i forhold til det landet har råd til. Den nødvendige nedbremsning av de offentlige

utgifter vil kreve et konstruktivt samarbeid mellom Regjeringen og Stortinget.

Sektorinteressenes og pressgruppenes sterke innflytelse i vårt politiske system vil utvilsomt gjøre de nødvendige omlegginger og omstillinger vanskelige å gjennomføre. Men skal vi makte å sikre konkurranseevnen og dermed sysselsettingen og velferdssamfunnet også på lengre sikt, må vi la hensynet til fellesskapet veie tyngre enn den naturlige uvilje mot å treffe ubehagelige og upopulære avgjørelser.

Årets inntektsoppgjør er på mange måter også et eksempel på betydningen av en konsekvent linje i situasjoner og spørsmål hvor det kunne være fristende å bøye av. Selv om rammene for de inngåtte lønnsavtaler dessverre overstige hva vår konkurranseevne kan tåle, har inntektsoppgjøret hittil likevel utviklet seg bedre enn de fleste hadde fryktet. Dette til tross for at forbundsvise oppgjør, som i år, utvilsomt reiser vanskeligere problemer enn de samordnede oppgjør hvor LO og NAF forhandler samlet for alle sine fagområder. En sammenlikning med det forrige forbundsvise oppgjør gir ytterligere grunn til tilfredshet med årets oppgjør.

Opphevelsen av den betydelige skatteforhøyelsen som Arbeiderpartiet ville gjennomføre før årets oppgjør, bidrog utvilsomt meget til å lette gjennomføringen. Det ser også ut til å ha virket positivt at denne Regjering ga klar beskjed om at den ikke ville gripe inn for å hindre konflikter i å bryte ut, og dermed understreket

partenes eget lovedansvar. Det er grunn til å komplimentere partene for deres evne til å finne frem til løsninger.

Samtidig kan man konstatere at Arbeiderpartiets sterke forhåndskritikk mot retningslinjene for Regjeringens opptreden saklig sett var fullstendig forfeilet - også på dette område.

I forlengelsen av inntektsoppgjøret og transportarbeiderstreiken, har det vært tilløp til debatt om forhandlings- og streikerettens rolle i vårt samfunn. La meg i denne forbindelse bare henviser til at denne regjering i handling har vist større respekt for forhandlings- og streikeretten enn Arbeiderpartiregjeringene gjorde i praksis gjennom de senere år. Forsøk i en del av Arbeiderpartipressen på å fremstille Høyre som en spesiell fare for streikeretten, er å sette også denne saken fullstendig på hodet. Vi er fullstendig klar over hvor farlig det ville være å gå for langt med inngrep i denne rettighet, og har vist vår respekt for den i praksis.

Regjeringens melding om langtidsprogrammet og innstillingen fra samarbeidspartiene gir ingen lettvinne og raske løsninger på våre problemer. Arbeidet for å skape ny vekst i økonomien vil være både møysommelig og krevende, og forutsetter en omlegging av politikken på en rekke områder. En bedre finanspolitikk og en produktiv skattereform er her nødvendig. Men det kreves også meget mer. Pris- og inntektspolitikken, tiltak for å bedre arbeidsmarkedets funksjonsevne, opphevelse av unødige produktivitetshemmende lover og restriksjoner, samt ulike

andre tiltak for å bedre produksjonsevnen i økonomien er andre viktige elementer i dette arbeidet.

Dokumentene viser at mange av disse synspunkter i virkeligheten har hatt eller full tilslutning på tvers av de viktigste partigrensene i norsk politikk. Tross en tidvis opphetet debatt, burde således grunnlaget for et konstruktivt tverrpolitisk samarbeid om løsning av problemene være til stede.

De vanskelige oppgaver vi står foran, vil stille meget store krav til samarbeidsviljen, dersom det skal kunne lykkes å løse problemene på beste måte for landet. Det er derfor spesielt gledelig å kunne slå fast at samarbeidet mellom de tre borgerlige partiene har virket godt i den sesjon som nå går mot slutten.

Massemediene har riktignok av og til rettet søkelys mot enkelte naturlige samarbeidsprosesser på en slik måte at det har kunnet se ut som krise der ingen krise var. Det er vel nærmest uunngåelig under den naturlige jakt på nyheter. Og at opposisjonspressen nærmest gir inntrykk av at det hele rakner hele tiden, er vel først og fremst en følge av deres spesielle oppfatning av deres egen oppgave. Men hvis man nå ser tilbake, må man vel kunne slå fast at samarbeidspartiene har løst sine samarbeidsoppgaver på en utmerket måte, som ikke hadde behovd fremkalle bekymringsvekkende ord eller overskrifter hos noen. Parlamentariske trusler har bare forekommet på opposisjonens ønskeliste. Og det grundige samarbeidsdokument som er fremlagt av de tre samarbeidspartiens

medlemmer i Finanskomiteen, gir et godt utgangspunkt for at dette gode samarbeid kan fortsette.